

Катюк Олег Ігорович
аспірант,
Національний університет біоресурсів
і природокористування України

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-484-2-10>

РОЗВИТОК ТОРГІВЕЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА УКРАЇНСЬКИХ АГРАРНИХ ТОВАРОВИРОБНИКІВ З ЄВРОПЕЙСЬКИМИ ПАРТНЕРАМИ

У тезах висвітлено сучасні тенденції розвитку зовнішньоекономічних зв'язків аграрного сектору України з країнами Європейського Союзу. Окрему увагу приділено викликам, перевагам і перспективам торговельного партнерства, а також інституційній та інфраструктурній підтримці експорту аграрної продукції до ЄС. Розглянуто ключові напрями адаптації українських виробників до європейських стандартів.

Аграрний сектор України є стратегічно важливою галуззю національної економіки, яка забезпечує не лише продовольчу безпеку країни, а й формує значну частину експортного потенціалу. У сучасних умовах пріоритетного значення набуває розвиток зовнішньоекономічних зв'язків, зокрема партнерства з країнами Європейського Союзу (ЄС), яке відкриває нові можливості для українських аграрних товаровиробників, сприяє модернізації виробництва та інтеграції в глобальні агропродовольчі ринки.

Після підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у 2014 році, зокрема впровадження поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі (ПВЗВТ), співпраця між сторонами значно активізувалася. Українські аграрії отримали можливість експортувати продукцію до країн ЄС за пільговими або нульовими митними ставками, що підвищило їхню конкурентоспроможність на європейському ринку. Ключовими статтями експорту залишаються зернові культури (кукурудза, пшениця), олійні культури та соняшникова олія, мед, а також продукція тваринництва. Україна стабільно входить до трійки найбільших постачальників

сільськогосподарської продукції до ЄС серед країн, що не є членами Союзу [1]. Зростає також частка продукції з доданою вартістю – наприклад, борошно, перероблені овочі та фрукти, м'ясні вироби, що свідчить про поступову зміну структури експорту від сировинної моделі до більш розвинених форм агропромислового виробництва. Однак, незважаючи на позитивну динаміку, розвиток торговельного партнерства з ЄС супроводжується низкою викликів. Насамперед, європейський ринок є висококонкурентним і вимагає від постачальників дотримання суворих стандартів якості, безпеки харчових продуктів, захисту довкілля та прав працівників. Зокрема, йдеться про виконання санітарних і фітосанітарних вимог, гармонізованих із законодавством ЄС, таких як впровадження системи управління безпечністю харчових продуктів, сертифікація органічного виробництва, моніторинг ланцюгів постачання тощо [2]. Тарифні обмеження між Україною та Європейським Союзом значно знизилися завдяки впровадженню ПВЗВТ, що дало потужний стимул для розвитку двосторонньої торгівлі. Однак ефективність цього процесу стримується нетарифними бар'єрами, які все ще залишаються вагомим викликом, особливо для малих і середніх підприємств [3]. Не менш важливою складовою є розвиток інституційного середовища. Держава має відігравати активну роль у підтримці експортерів, спрощенні митних процедур, сприянні участі у міжнародних виставках, пошуку партнерів. Успішним прикладом є діяльність Офісу з просування експорту при Міністерстві економіки України, який допомагає агровиробникам виходити на нові ринки, зокрема через торговельні місії до країн ЄС. Важливу роль також відіграють аграрні асоціації, які сприяють захисту інтересів виробників, адвокації реформ та розбудові зв'язків із європейськими галузевими об'єднаннями [4].

Нинішня геополітична ситуація, зокрема війна Росії проти України, суттєво вплинула на аграрний сектор, зруйнувала логістичні ланцюги та обмежила доступ до традиційних морських портів. У відповідь Європейський Союз ініціював програму «Шляхи солідарності», яка передбачає створення альтернативних маршрутів для експорту української продукції – через залізничні та автомобільні переходи, річкові порти та термінали в країнах ЄС. Хоча ці заходи дозволили частково компенсувати втрати, вони

виявили обмежену пропускну здатність інфраструктури та потребу у довгострокових інвестиціях у логістичні потужності на західному кордоні України [5].

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що розвиток торговельного партнерства між українськими аграрними товаровиробниками та країнами Європейського Союзу є стратегічним вектором зовнішньоекономічної політики України. Така співпраця сприяє підвищенню конкурентоспроможності національного аграрного сектору, його інноваційному оновленню, сталому розвитку сільських територій і поступовій інтеграції України до ЄС. Разом з тим для повноцінної реалізації потенціалу необхідно забезпечити комплексний підхід – від адаптації законодавства та модернізації виробництва до інфраструктурної підтримки та інституційного супроводу. Лише за умов синергії державної політики, міжнародної співпраці та ініціативності самих виробників можлива побудова сталого та взаємовигідного партнерства з Європейським Союзом у сфері агропромислового виробництва.

Список використаної літератури:

1. Lukash, S. M., Sokhan, I. V., & Danko, Y. I. (2023). Research on foreign economic activity of agrarian enterprises of Ukraine. URL: <https://repo.snau.edu.ua/handle/123456789/10623>
2. Кваша С. М., Павленко О. М., Вакуленко В. Л. Конкурентоспроможність української аграрної продукції на зовнішніх ринках. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-198>
3. Олейник А.-М. С., Рошко С. М. Аналіз впливу тарифних та нетарифних обмежень на торгівельні відносини ЄС та України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2023. № 49. С. 100–104. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2023-49-18>
4. Положення про державну установу «Офіс з просування експорту України». URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-ukraine-solidarity-lanes_en
5. European Commission. Solidarity Lanes: Actions to support Ukraine's agri food exports. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-ukraine-solidarity-lanes_en